

KÜLFÖLDI SZEMLE.

A rajnai tanárok második gyűlése.* (1908 júl. 3—5.)
Bonnban tartották, mely alkalommal a társaság 25 éves fennállását is ünnepelte. Az érdekesebb előadások közül kiemelendők: *Wolf* (Düsseldorf) értekezése az *antik és modern szocializmusról*, melyben kifejti, hogy a mai társadalmi mozgalmak legtöbbször Hellasban és Rómában is megtaláljuk. E mozgalmakat az okozta legnagyobb részt, hogy a legteljesebb *egyéni* és *politikai* szabadság mellett a *gazdasági* függés igen erős volt. Előadásának célja kimutatni azt, hogy mennyire használhatók fel az ókori klasszikusok és ókori történelem ilyen irányú tanításra.

Hammelrath (Enskirchen) a *latin skriptumról* tartott előadást. Kifejti azt, hogy az érettségi vizsgálaton fontosabb a latin nyelvből, mint a latin nyelvre való fordítás. Az elhangzott tiltakozásokra az egyik jelenlevő főigazgató előadja, hogy valószínűleg már a közel jövőben olyan értelmű miniszteri rendelet fog megjelenni, mely az egyes iskoláknak szabad tetszésére bízva, hogy az érettségi vizsgálaton a latin nyelvből vagy a latin nyelvre való fordítást követelik-e meg.

A *modern* filologusok szakosztályának elnöke *Masberg* (Düsseldorf) jelenti, hogy a miniszter nem teljesíthette eddig a szakosztály tavalyi kívánságát, mely oda irányult, hogy az idegen nyelvek kiejtésének megjelölése mindennemű tankönyvben egyenlő legyen. A fonetikus körülírás fontosságában kételkedik a miniszter és annnyival kevésbé intézkedhetik rendeletileg, minthogy még a fonetikus rendszerekben vita van.

Ebben a szakosztályban *Stable* (Köln) az *angol egyetemi életéről* tartott előadást. Az újabb egyetemek, mint London, Manchester, Leeds, Liverpool a többi európai egyetem mintájára vannak szervezve. Ertérnek ezektől a régi angol főiskolák: *Oxford*, *Cambridge* és *Durham*. Miután ezeknek kormányzatát kifejtette, előadja, hogy minden college az első tanulmányi év végeztével ú. n. *entrance-examination*-t (belépésre jogosító vizsgálat) követel meg; utána tettség szerinti időben a *baccalaurantust* (ordinary degree) teheti le, vagy 3 év multán a *honour's degree* (kitüntető fokozat), melyet sikertelenség esetén nem ismétélhet. Három vagy négy szobája van minden hallgatónak a collegeben: étkező, háló, egy kis konyha, néha dolgozó szoba is, megfelelő szolgazeméllyzettel. Csak délelőtt

* Az *első* gyűlésről szóló tudósítást l. *Magy. Pæd.* 1907. 229—231. l. A *második* gyűlésre nézve l. *Neue Jahrbücher* stb. 1908. 558—570. l.

vannak előadások; délután 2—5-ig sport és játék. Mindennap kétszer van istentisztelet. Vasárnap nem dolgoznak. Ebéd után *debating-club*-ba megy, ami gondolkodó és beszélő képességét nagyon emeli. Ez a collegiumi élet csak évi 7000 koronájába kerül egy-egy ifjúnak.

Utána *Hengesbach* (Düren) az *olvasókönyv fontosságáról* értekezett a modern nyelvi tanításban, majd *Aner* (Essen-Ruttenscheid) a német nyelvi dolgozatok anyagáról tartott előadást. Arra helyezi a fősúlyt, hogy a dolgozat a tanuló belső lelki életét (ismeret, érzélem, akarat) tükröztesse vissza, és ne megtanult vagy bemagolt dolgokat reprodukáljon. Az alsó fokon a *fantázia* és a *tapasztalat* köréből veendő a dolgozat tárgya, a középső fokon személytelen anyag feldolgozása következik, úgyszintén a felső fokon is. Filozófiai feladványok bizonyos példákkal való foglalkozásból eredjenek. Történelmi tárgyú dolgozatoknál a forrásokat is hozzáférhetővé kell tenni a tanulóknak.

A *menyiségtan-természettudományi* szakosztályban *Buchrucker* a *differenciál számításnak* a középiskolába való behozataláról értekezett, míg *Herwig* (Saarbrücken) a *fizikai gyakorlatok* terén szerzett tapasztalatokról szólt. Poroszországban 1907-ben 450 intézet közül 139-be volt bevezetve. E gyakorlatok alatt a tanár fesztelenebbül érintkezhetik tanítványaival és egyéni tulajdonságaikat jobban kiismerheti. Önállóságra nevelnek továbbá a gondolkodásban és cselekvésben, becsületességére, türelemre és gondosságra szoktatnak, fokozzák az ügyességet és az érzékeket élesítik.

*

A szakosztályok teljes ülésében is több előadás hangzott el. Ezek közül csak az egyikkel kívánunk foglalkozni, melyről újabban sokat írtak már. Ez *Mertens* előadása, melynek címe: *Mit tehetünk, hogy az iskolában hiányzó kedvet emeljük?* (V. ö. Budde, Mehr Freude an der Schule. Hannover u. Leipzig 1908.) A következőképen csoportosítja tárgyát:

I. A tanulókkal való érintkezésben: a) A tanításban: Komoly, barátságos hang, mely a humortól és szellemességtől nem irtózik. A dicsérettel nem kell fukarul bánni; a gyengébb tanulókat buzdítani kell. Eleven legyen a tanítás. Az egyéni tulajdonságok figyelembevétele, amennyire az iskola céljával nem ellenkezik. Az öntevékenységre való serkentés. Házi feladatokat mentől kevesebbet kell adni. A felsőbb fokon bizonyos mozgási szabadság adandó (Freiere Bewegung). b) A nevelésben: Gondoskodás a tanulók egészségéről: részvétel örömeikben és bajaikban. Bensőségteljesebb érintkezés a tanulókkal, különösen a játékoknál és kirándulásokban. A tanuló egyéniségének figyelembevétele. Kisebb csintalanságok enyhe elbírálása:

feltételes elítélés. A tanulókat is bele kell venni az osztály kormányzásába (Amerikában általános szokás), pl. egy bizalmi férfiú választása az osztály kívánságainak előadására. A felsőbb osztály tanulóinak bizonyos kedvezmények adandók.

II. *A szülőkkal való érintkezésben*: Szíves és előzékeny bánásmód. Kellemtelen értesítéseknél minden merevség kerülendő; a gyermekek tehetségére vonatkozó ítéletben a szülői érzékenység kímélete. A tanszerek beszerzésében kellő mérték (tankönyvek, füzetek stb.). A szülők tanácsának kikérése a tanulók testi- és lelki javát illető kérdésekben, különösen iskolaváltoztatásnál vagy pályaválasztás előtt. Vajjon a szülői értekezletek helyénvalók lesznek-e, ez a helyi viszonyoktól függ.

III. *Iskolai programmértekezésekben és a napi sajtóban*: Nyugodt és tárgyilagos megbeszélése az iskola intézményeinek és rendelkezéseinek, megokolása szükségességüknek vagy célszerűségüknek; a jogtalan támadások visszautasítása. Erre nézve leginkább a napi sajtót vagy a nagyközönségtől olvasott folyóiratokat kell felhasználni, nem pedig csak a tanároktól olvasott folyóiratokat. *Paulsennek* hálával tartozunk, hogy ezt megtette.

Mind a fent említett intézkedés feltételezi azt, hogy maga a tanár is pontosan teljesíti kötelességét; természetnél fogva víg kedélyű legyen, vagy ha nem is ilyen, legalább uralkodni tudjon magán. Szeretettel eltelve az ifjúság iránt, igyekezzék annak lelki világába behatolni. Elég szabad idővel rendelkezzen és működését elismerés kísérje.

Az előadáshoz fűződő vitából kiemelem *Niepmann* igazgató felszólalását, aki többek között rámutat arra, hogy a felsőbb tanhatóság nem védi úgy meg hivatalnokait, mint más hatóságok, hogy az osztályok zsufoltak (hát még nálunk!!) és a nagy iskolai koloszsusok lehetetlenné teszik a tanulóknak igazi megismerését. Ott sem lehet öröm az iskolában, ahol a tehetségtelen tanulók mind feljebb kerülnek és csak akadályul szolgálnak.

Az előadó még megemlíti, hogy mind több pályához szükséges az érettségi vizsgálat, ami a tehetségtelen tanulókat is arra készíti, hogy a vizsgálatot megszerezzék. Ez mind hozzájárul ahhoz, hogy a tanár és a tanuló kedvét veszítse.

Mint látjuk, az elhangzott előadások sok érdekes eszmecserére adtak alkalmat és sok fontos pedagógiai kérdést tisztáztak több oldalról.

A legközelebbi gyűlés helye *Düsseldorf* lesz.

eg.